

Credința la români

Popasuri duhovnicești:

Mănăstirea Sf. Apostol Filip și
cripta sfinților martiri

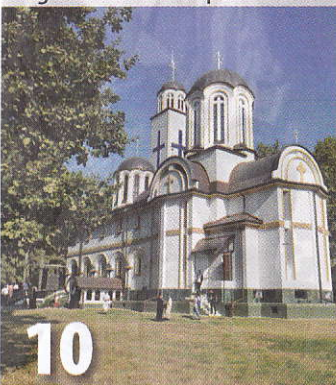
6

Reportaj: Sfințire la Maglavit

10

Reportaj: Mănăstirea Snagov –
singurătatea dintre ape

14

10

Credința în lume

Reportaj: Muntele Nebo
și „Tărâmul Făgăduinței”

40

Reportaj: Acasă la Sfântul
Dimitrie Basarabov

44

Mărturiile românești din
Balcani: Comorile uitate
ale Văii Dunării

50

44

Orientări de credință

Interviu: Valul de anticlericalism:
habarnism și agresivitate

60

Evocări: Părintele Arsenie Boca
între controverse și canonizare

65

Semnale: Conciliul
Ferrara-Florența:
logodnă, căsătorie sau divorț?

70

60

Dragi cititori,

Avem o veste foarte bună: pe site-ul nostru (www.lumeacredintei.com) a apărut opțiunea de a putea vizualiza revistele noastre în format electronic. Așadar, orice persoană din orice țară, la orice oră poate vizualiza orice număr dorește din revistele noastre, în format pdf, la un preț mai mic decât varianta tipărită. Această facilitate sperăm să fie accesată în primul rând de românii creștin-ortodocși din diaspora, în condițiile în care costurile serviciilor poștale au crescut enorm. Plata se face printr-un site specializat, în condiții de siguranță deplină.

Lectură plăcută!

Redacția

EDITORIALUL CREDINȚEI

Detectivistică sacră

Răzvan BUCUROIU

Propunerea de canonizare a părintelui Arsenie Boca a fost primită cu bucurie, cu entuziasm chiar, de categorii extinse de credincioși. Fie ei mai asumați, fie mai sfioși ca exprimare, fie mai apăsăți în discurs, fie mai apatici în ritual – cu toții au salutat decizia de înaintare spre Sfântul Sinod a dosarului de canonizare a celui care a fost canonisit de vremurile ostile, dar și de o postumitate zbuciumată. Cei 30 de ani scurși de la moartea sa au însemnat valuri de rugăciuni la mormântul cald de la Prislop, tone de literatură (multă de calitate îndoielnică) despre viața și lucrarea părintelui, precum și un fenomen al „minunismului” care a cuprins, ca o febră colectivă, mințile multor credincioși. Oricum ar fi, omul/sfântul Arsenie Boca își continuă drumul său ceresc prin slăvile Tatălui, printre îngerii care doxologesc și printre cei care locuiesc raiul promis. Nimic nu-l mai poate atinge, doar rugăciunile celor de pe pământ...

Semnalul dat de Biserica este, cu toate comentariile *pro* și *contra*, unul foarte clar: avem sfinți, ei sunt printre noi, i-am cunoscut, i-am atins, am urmat

calea netezită de ei spre mântuire. Exemplul lor rodește în popor, sunt modele vii. De aceea cred că lucrarea aceasta de arheologie sacralizantă ar trebui să continue. O proximă propunere, întemeiată pe biografia la limita muceniciei și pe efectele muncii sale deosebite, fără egal, poate fi părintele profesor Dumitru Stăniloae. Model de cărturar – unic, irepetabil așa zice! –, patriot luminat care a ales fapta și mai puțin discursul naționalist, cu o viață de suferință pe măsura timpurilor ostile pe care le-a traversat, cu ucenici și fii sufletești marcați de uriașa sa personalitate, părintele Stăniloae poate fi următorul „dosar” tocmai bun de alcătuit. Eu unul, ca toți cei care l-au cunoscut direct, am ce mărturisi din plin! Așadar, sprijin din toate puterile orice inițiativă care să ducă la strângerea de „probe” care să ateste viața de excepție a părintelui în fața lucrării pe care Dumnezeu l-a chemat să o facă: luminător al neamului românesc și al Ortodoxiei la cumpăna dintre milenii, dintre ceasurile istoriei recente, dintre modernitate și tradiție, dintre cultură și ignoranță, dintre ființă și neantul necredinței...

Mănăstirea Sf. Apostol Filip și cripta sfinților martiri

După o slujbă arhierească la Lipnița și un popas de suflet la Dervent, am pornit-o către Constanța, admirând peisajul întomnat al stepei dobrogene. La un moment dat, am urmat un drum pietruit, la capătul căruia am aflat un lăcaș monastic destul de atipic pentru aceste locuri: Mănăstirea Sfântul Apostol Filip. Înainte de a ne închina la moaștele sfântului, care se află în biserica de sus a mănăstirii, am coborât într-o criptă cu alte cinci racle cu moaște ale sfinților descoperiți în cetatea Adamclisi. Apoi am rămas o vreme în acest loc odihnitor și încărcat de sfințenie, unde lesne te poți regăsi în meditație și rugăciune.

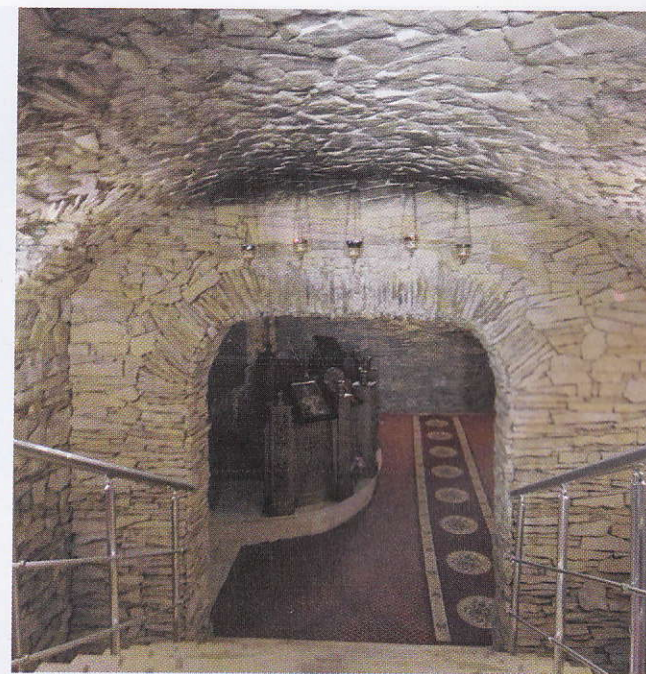

Popasuri duhovnicești

Un alt fel de lăcaș monastic pe pământ dobrogian

Ori de câte ori ajungi în Dobrogea, fără-ndoială trebuie să îți alegi vremea de drum astfel încât să nu te topești sub arșița verii, dar nici să nu dai piept cu viscolul de stepă al iernii. Așa am gândit că cea mai bună vreme pentru un nou popas pe aceste meleaguri este acum, în prag de toamnă. Și am pornit la drum într-o zi în care parcă se rătăcise pe aici un soare blând, întru mângâierea celor dornici de popasuri în locuri pustii. Purta încărcătura spirituală a mănăstirilor Dervent și Lipnița pe când am pornit din nou la drum prin așezămintele monastice din steпа dobrogiană, abătându-mă din când în când pe drumuri vechi, albițe de timp și de oasele martirilor care L-au mărturisit pe Hristos.

În aceste locuri, în care cândva Sfinții Apostoli Andrei și Filip au propovăduit Evanghelia, au apărut lăcașuri de închinare, pe care le simți și le cauți involuntar. Un astfel de loc este și Mănăstirea Sfântul Apostol Filip, situată între localitățile Deleni și Ioan Corvin, nu departe de Peștera Sfântului Andrei, ridicată pe dealul de vizavi de cetatea romană de la Adamclisi. De pe șosea, se zărește doar biserica, precum o lumină ivită pe coama dealului. La un moment dat am părăsit asfaltul, urmând drumul de țară, pe care un nor de praf ne-a însoțit tot

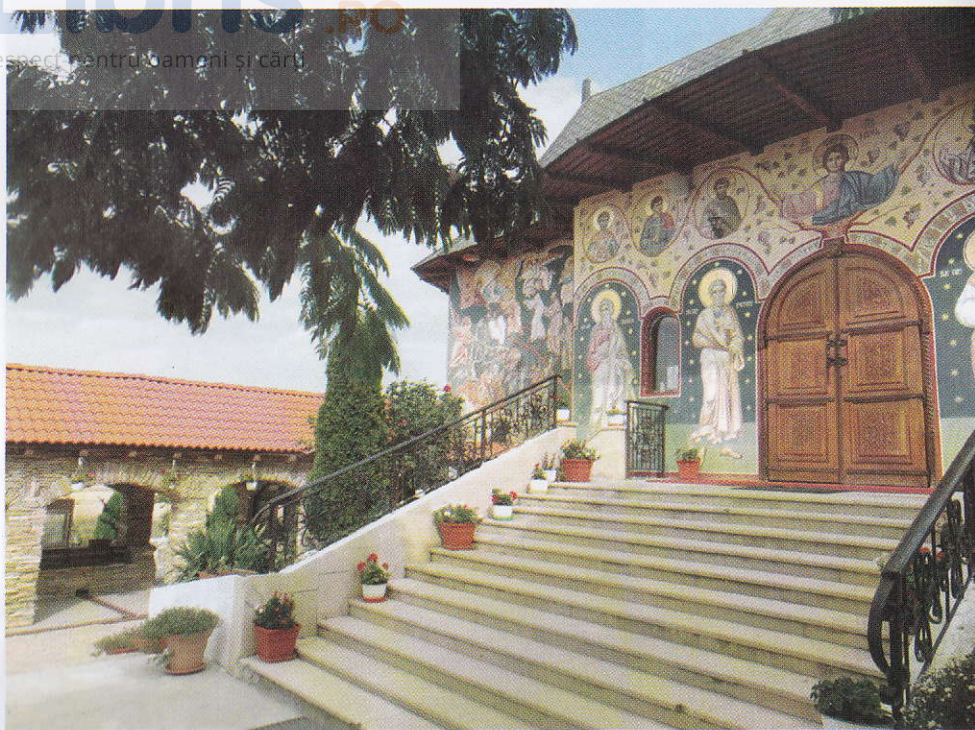

timpul, ajutându-ne parcă să înaintăm spre pustie.

Cripta cu sfinte moaște ale martirilor

Străbătând încet drumul de țară, care se pierde parcă în veșnicie, începi să meditezi, lăsându-te mângaiat de lumina ce picură din ceruri, peste această lume a tăcerii, vremelnice creștinatului pământ dobrogian. Așa am găsit sfântul lăcaș dobrogian, învăluit într-o tăcere adâncă. Pășind pe drumul care duce spre mănăstire, doar urmele pașilor se pierd în colbul de stepă. Nici măcar gândurile nu le mai poți conecta la prezent, pentru că fiecare pas, fiecare clipă înseamnă o nouă trăire, o nouă dimensiune în această lume pustie.

În sfârșit, am ajuns. E greu să decizi pe unde să intri mai întâi și asta pentru că mănăstirea are două altare, cel din cripta de la intrare și cel din biserica de sus, în ambele locuri slujindu-se Sfânta Liturghie și alte Sfinte Taine. Pentru că mi s-a părut ceva inedit, am coborât mai întâi în criptă. Cu fiecare treaptă, coboram parcă într-un alt veac, spre a ne întâlni cu duhul celor cinci creștini care au fost martirizați pentru credința lor în Hristos. Rămășițe din trupurile lor, ce-o mai fi rămas din ele, au fost așezate într-un martiricon, sub altarul bisericii mari. Acestea au fost descoperite târziu, abia acum un secol, osemintele fiind duse spre cercetare la Institutul de Antropologie din București. Aici au

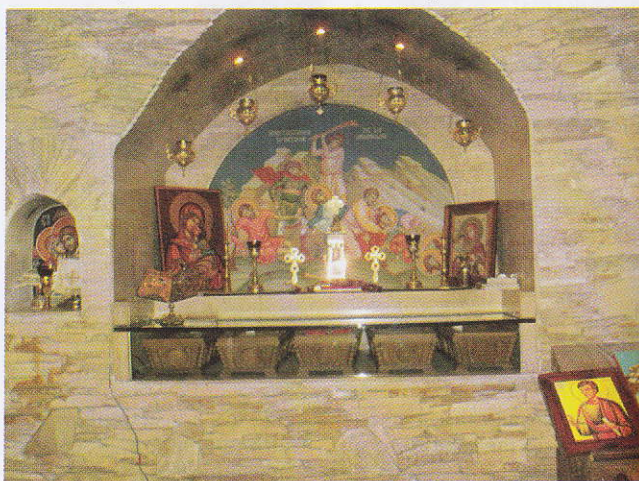
rămas uitată multă vreme, până când, din mila Domnului, acestea au fost recuperate și redată spre mângâiere credincioșilor. O dată cu ridicarea Mănăstirii Sfântul Apostol Filip, în anul 2007, trupurile sfinților au fost depuse în această criptă, unde creștinii se închină cu evlavie și găsesc mângâiere.

Părțile din moaștele Sfântului Apostol Filip

În fața bisericii actuale a fost conceput un atrium, o curte interioară, cu arcade și coloane placate cu piatră, astfel încât să rezoneze cu cetatea, cu zona predominant romană. Pentru o clipă am avut sentimentul că mă aflu într-una din mănăstirile

grecești, cu care se aseamănă izbitor de mult. Mănăstirea are două hramuri: Sfântul Apostol Filip și Sfinții Apostoli Petru și Pavel. Biserica

cea mare a așezământului monahal a fost împodobită cu frescă, atât în interior, cât și în exterior, astfel încât frumusețea bisericii să fie în

concordanță cu bucuria rugăciunii din acest sfânt lăcaș. Părintele Dorotei, starețul acestei sfinte mănăstiri, este părtaş la sfințenia locului, despre care ne-a făcut această mărturisire:

„O clipă petrecută în proximitatea veșniciei parcă îți dezvăluie din tainele istoriei, perioada în care martirii erau omorâți pentru că Îl mărturiseau pe Hristos. În jurul mănăstirii, din peisaj nu lipsește pădurea, zidul Cetății Adamclisi, iar în zare se observă Monumentul Tropaeum Traiani. Acestea toate, îmbinate cu slujbele și rugăciunile de aici, te liniștesc și te fac să simți acea dumnezeire care te binecuvăntează

întru veșnicie. La Mănăstirea Sfântul Apostol Filip, prin bunăvoința preotului Dobre, din Bulgaria, avem și o părticică din moaștele Apostolului Filip. Toți cei care se roagă cu evlavie la sfintele sale moaște dobândesc sănătate și lumina faptelor bune”.

Am zăbovit o vreme în tinda vetrei spirituale din pustniceștile lăcașuri dobrogene, înțelegând în acest sfânt popas că toată trăirea launtrică sporește în astfel de locuri binecuvântate și fiecare om care simte creștinește își promite să urmeze cu evlavie calea duhovnicească a Sfinților Apostoli.

Mariana BORLOVEANU

Sfințire la Maglavit

În prima sărbătoare a anului (bisericesc), a rânduit Dumnezeu – și arhimandritul Ioachim, egumenul Lainiciului – să ajung la Maglavit, la mănăstirea lui Petru Lupu din lunca Dunării. Prilej a fost sfințirea bisericii mănăstirii, cu hramurile Nașterea Maicii Domnului și Izvorul Tămăduirii.

Cioban sărac (chiar și „cu duhul”), fără știință de carte, surd și gângav multă vreme, Petru Lupu (1907-1994) a fost numit, din pricina curăției sale, „omul lui Dumnezeu” – căci „Dumnezeu Și-a ales pe cele bune ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți” (*I Corinteni* 1, 27). Iar celor cărora nu le vine să creadă aceasta să ia seamă la cuvântul părintelui Gala Galaction (în revista *BOR*, nr. 5-6/1935, p. 366):

„A pogorât Dumnezeu între oi și ciobani? Dar asta e predilecția Lui, de când cu

Avraam, Isaac, Iacov. A binevoit Stăpânul ceresc să Se apropie milostiv și familiar, la potrivă experienței umile a unui biet cioban și să dea în câteva cuvinte esența poruncilor Lui de totdeauna? Dar aceasta este procedura Lui milenară și necontenită”.

Eu de cuvântul părintelui Gala Galaction n-am știut, dar o fată – Adela Păun (studentă în anul V la Medicină, în Timișoara) – mi-a atras atenția asupra lui atunci când am întrebat-o *de ce a venit la Maglavit*.

– Pentru că nu cred că două milioane de pelerini români au putut să se înșele – mai ales în condițiile în care, pe atunci, se călătorea cu căruța sau, în cel mai fericit caz, cu trenul. Păi astăzi partidele politice nu reușesc să adune câteva zeci de mii de oameni, iar înainte de cel de Al Doilea Război Mondial (1935-1938) aici veneau cu sutele de mii! Și pe deasupra, îmi și place aici: deși e la câmpie, nu simți dogoarea soarelui, pentru că e multă umbră.

– Știi cum au apărut aici stejarii aceștia care fac umbră?

– Nu.
– Comuniștii i-au obligat pe pionieri să-i planteze, ca să ascundă vederii mănăstirea! E un paradox: până la urmă Dumnezeu întoarce tot răul spre bine și aici.

– Uau! N-am știut asta!...

– Ce ți-a plăcut mai mult?

– Că Episcopul de la Constanța (ÎPS Teodosie!) a spus toată Evanghelia pe de rost, fără s-o citească...

– Și altceva?

– Că Mitropolitul Olteniei a acceptat să facă selfie cu noi!

Au fost mulți tineri la Maglavit (trei ori chiar patru mii) – căci participarea lor la „ITO Craiova 2019” se încheia aici – așa încât a fost mare bucurie pentru ochii mei să vadă atâta ne-bătrânețe în stranie de sărbătoare! (A trebuit să vin la Maglavit ca să află de la tineri că *zadiile* moroșenești sunt țesute, de fapt, în culorile vailor: ale Izei, roșii; ale Marei, galbene sau verzi; iar ale Vișeuului, portocalii!)

Mi-am bucurat sufletul văzându-i la sfințire pe bardul Olteniei, Tudor Gheorghe (decorat de Mitropolitul Irineu cu „Crucea Sfântul Nicodim”), alături de actorul-diacon Ovidiu Cunceș, dar și pe smerita stareță a Maglavitului, maica Maria Mărgineanu – devenită *iconom stavrofor* la această sărbătoare.

A fost multime de ierarhi: pe lângă cinci Mitropoliți – ÎPS Irineu al Olteniei, ÎPS Ioan al Banatului, ÎPS Daniel al Vidinului (Bulgaria), ÎPS Georgios de Kitros și Katerini (Grecia), ÎPS Antonie de Elbasan (Albania) – și doi Arhiepiscopi: ÎPS Varsanufie al

Râmnicului și ÎPS Teodosie al Tomisului, alți șapte Episcopi au ținut să liturghisească în noua biserică de la Maglavit (între ei și PS Qais Sadiq de Erzurum-Antiohia, PS Galaction al Teleormanului, PS Nicodim al Severinului, PS Sebastian al Romanaților,

PS Ignatie, Episcopul Hușilor, PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, PS Marc Nemțeanul, vicarul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale).

Mărturisesc că l-am ascultat cu drag pe PS Ignatie atunci când a vorbit despre